

เกษตรอินทรีย์

ตอน สรุปการผลิตในระบบเกษตรอินทรีย์

ศาสตราจารย์ ดร. บุญเกิด สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี

ผู้เขียนได้กล่าวถึงการจัดการธาตุอาหารพืชในระบบเกษตรอินทรีย์ต่อเนื่องมาแล้วหลายฉบับส่วนใหญ่เน้นเรื่อง ปัจจัยการปรับปรุงบำรุงดิน โดยการใช่วิสดูอินทรีย์และจุลินทรีย์ทดแทนการใช้ปุ๋ยเคมี ต่อไปนี้จะกล่าวถึงการเริ่มทำ เกษตรอินทรีย์จริง ๆ ว่าจะเริ่มอย่างไร ก็มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารีได้ทำโครงการนำร่องการผลิตพืชอินทรีย์ใน ระบบเกษตรยั่งยืน ตามแนวพระราชดำริเกษตรพอเพียง เพื่อเป็นตัวอย่างให้เกษตรกรผู้สนใจได้ศึกษาดูงาน

เกษตรกรผู้สนใจทำเกษตรอินทรีย์จะต้องเป็นผู้มีความขยันหมั่นเพียร และอดทน และจะต้องปฏิบัติงานด้วยตนเองในด้าน การทำอะไรจึงจะทำให้ดินมีความอุดม สมบูรณ์ และความอุดมสมบูรณ์ได้ ดังนั้นจึง ควรเริ่มทำในปริมาณที่มีกำลังควบคุมได้ ก่อนในระยะแรก และก่อนดำเนินการจะต้องศึกษาสภาพพื้นที่ที่มีอยู่ว่ามีความ

เหมาะสมระดับไหน เช่น มีแหล่งน้ำ เพียงพอที่จะปลูกพืชได้ตลอดปีไหม หรือ สามารถที่จะขุดทำเป็นแหล่งเก็บน้ำได้หรือไม่ เพราะเหตุว่าน้ำเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญมากเป็นอันดับที่หนึ่ง และรองลงมาจะต้องดูเรื่องความอุดมสมบูรณ์ของดิน จึงควรจะต้องเก็บดินส่งวิเคราะห์ธาตุ อาหารพืช และความเป็นกรด-ด่าง ของดิน

ถ้าหากเข้าโครงการเกษตรอินทรีย์จริง ๆ เรื่องนี้ต้องทำอยู่แล้ว เกษตรกรผู้สนใจ เกษตรอินทรีย์อาจจะยังไม่ต้องลงทะเบียน กับองค์กรต่าง ๆ ก็ได้ โดยทดลองทำเอง ก่อนเพื่อให้ทราบถึงแนวทางที่จะปฏิบัติได้ เมื่อทราบถึงสภาพของดินแล้วก็ทำการ ปรับปรุงดิน ตามคำแนะนำที่ได้เขียนลงในฉบับก่อน ๆ แล้ว และควรอ่าน

บทความของ ศาสตราจารย์ ดร. สรสิทธิ์ วิชาโรทยาน ซึ่งท่านได้เขียนบทความ "รัก บัญชีดิน" ลงประจำในนิตยสารนี้ด้วย

ตามแนวพระราชดำริเกษตรพอเพียง นั้น เป็นการทำการเกษตรแบบผสมผสาน คือในที่ลุ่มควรมีการขุดบ่อเก็บน้ำและปลูกข้าว ในที่ดอนปลูกไม้ผล พืชไร่ พืชผัก ในบ่อน้ำและนาข้าว มีการปล่อยปลาไว้ เพื่อเป็นอาหาร รอบ ๆ บ่อควรมีการปลูกพืชสวนครัว ผัก ไม้ผล ที่ได้ผลเร็ว เช่น ถั่วฝักยาว ผัก หน่อไม้ฝรั่ง ขมิ้น เป็นต้น บน

คันนาควรปลูกถั่วเขียว ถั่วเหลือง หรือ ถั่วฝักยาวพุ่ม การทำเกษตรอินทรีย์ควร ใช้พื้นที่ทำการเพาะปลูกให้เต็มที่อย่า ปล่อยให้พื้นที่ว่าง เพราะมีจะนั้นวัชพืช จะขึ้นแทน การปลูกพืชควรแบ่งแปลง ปลูกเป็นแปลงเล็ก ๆ และให้ทำการปลูก หมุนเวียนกันไป เช่น แปลงข้าวโพด เมื่อ เก็บข้าวโพดแล้วไม่ควรตัดต้นทิ้ง ให้นำ เอาถั่วฝักยาวมาปลูกลงไปโดยให้ต้นข้าว โพดแทนค้าง แปลงผักนึ่งเมื่อเก็บแล้วให้ ปลูกพืชอื่น พืชที่ปลูกควรหลากหลาย

ตามความเหมาะสมของพื้นที่ และดูแลง่าย พืชที่มีอายุยาว เช่น มะเขือ กระเพรา พริก อาจปลูกเป็นแนวรอบหรือที่ว่างโดย ไม่ต้องลงแปลงปลูกก็ได้ พืชที่ปลูกทุก ชนิดเมื่อทำการเก็บเกี่ยวให้ใช้วิธีการตัด ไม่ต้องถอนต้น เพราะต้องการให้รากอยู่ในดิน เพราะจะเป็นการเพิ่มอินทรีย์วัตถุ ให้แก่ดินทำให้ดินร่วนและโปร่ง

ในกรณีที่ดินปลูกขาดอินทรีย์วัตถุมาก และดินแข็งมาก ควรทำการปลูกพืชที่มี รากลึก และเจริญเติบโตเร็ว เช่น ถั่วมะแฮะ

ถั่วพราง โสนอินเดีย เพื่อเป็นการปรับปรุงดินให้ร่วนซุย ในที่ลุ่มมีน้ำขัง ควรปลูกโสนอาฟริกัน พืชดังกล่าวสามารถให้วัสดุอินทรีย์สูง มีปุ๋ยไนโตรเจนสูง จึงสามารถเพิ่มความอุดมสมบูรณ์ของดินได้เร็ว

ในพื้นที่ที่มีการระบายน้ำยาก สามารถปลูกเผือกและมันเทศได้ดี แต่ต้องทำร่องโดยให้น้ำขังในร่อง

การทำเกษตรที่มีพืชหลาย ๆ อย่างปลูกรวมกันแบบผสมผสาน และ

หมุนเวียนในพื้นที่เดียวกัน นอกจากจะ ช่วยปรับสภาพธาตุอาหารพืชในดินให้มีความสมดุลได้แล้ว ยังช่วยในการควบคุมศัตรูพืชได้ดีอีกด้วย เมื่อมีการปลูกพืชหมุนเวียนจะสามารถปลูกพืชได้อย่างต่อเนื่อง โดยมีต้องทำการไถพรวน จึงเป็นการลดการสลายตัวของอินทรีย์วัตถุในดิน ทำให้มีการเพิ่มอินทรีย์วัตถุในดินได้เร็วขึ้น เมื่อเกษตรกรปฏิบัติได้ถูกต้องโดยยึดหลักวิชาการจะทำให้สามารถปรับสภาพความอุดมสมบูรณ์ของดินได้เร็วขึ้น มีการควบคุม

ศัตรูพืชได้ดีขึ้นจึงนำไปสู่การลดค่าใช้จ่าย และทำให้มีรายได้ที่มั่นคง จึงนำไปสู่การผลิตในระบบเกษตรยั่งยืน ผู้สนใจที่จะผลิตพืชในระบบนี้ ถ้ายังไม่เข้าใจในแนวทางปฏิบัติ สามารถขอศึกษาดูงานได้ที่สวนเกษตรเฉลิมพระเกียรติ 50 พรรษาบรมราชกุมารี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อ. เมือง จ. นครราชสีมา

รูปภาพแสดงแปลงปลูกพืชในระบบเกษตรอินทรีย์ ที่มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี จ. นครราชสีมา

